



## ۱۳۳۱ پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه:	شهبازیان، محمد، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور:	وصیت درامات: (تبیین، تحلیل و نقد دیدگاه مدعی ایمانی معاصر) / محمد شهبازیان.
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۶.
یادداشت:	کتابنامه.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۲۸۷-۰
مشخصات ظاهری:	۱۴۴ ص.
وضعیت فهرست نویسی:	فیپا
موضوع:	بصری، احمد، ۱۹۷۰ - م.
موضوع:	مهدویت -- مدعیان؛ *Claimers -- Mahdism
موضوع:	شیعه -- فرقه‌ها؛ Sects -- Shi'ah
موضوع:	مهدویت-- دفاعیه‌ها و ردیه‌ها؛ Apologetics works -- Mahdism
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمية. مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
شناسه افزوده:	Almustafa International University / Almustafa International Translation and Publication center
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۴۶۲
رده بندی کنگره:	BP۲۲۴/۶/۶ و ۱۳۹۶
شماره کتابشناسی ملی:	۴۹۳۷۶۱۷

## حق چاپ برای ناشر محفوظ است

وصیت درامات (تبیین، تحلیل و نقد دیدگاه مدعی ایمانی معاصر)

مؤلف: محمد شهبازیان

چاپ اول: ۱۳۹۶ ش / ۱۴۳۹ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نازجستان ● قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰ نسخه

## مراکز پخش

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نیش کوچه ۱۸
- تلفن: ۳۷۸۳۹۳۴ / ۲۵ ۹۸ +
- دورنگار: داخلی ۱۰۵ - ۳۷۸۳۹۳۰۹ / ۲۵ ۹۸ +
- ایران، قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ / ۲۵ ۹۸ +
- ایران، قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۰۸. تلفن: ۳۷۸۴۲۴۰۲ / ۲۵ ۹۸ +

📞 [https://telegram.me/pub\\_almostafa](https://telegram.me/pub_almostafa)  
🌐 <http://www.buy-pub.miu.ac.ir/>

✉ [miup@pub.miu.ac.ir](mailto:miup@pub.miu.ac.ir)  
🌐 [pub.miu.ac.ir](http://pub.miu.ac.ir)

باسپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری
- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی
- صفحه‌آرا: سید محمدرضا جعفری

وصیت در امامت  
(تبیین، تحلیل و نقد دیدگاه مدعی یمانی معاصر)

محمد شهبازیان



مرکز بین المللی  
ترجمه و نشر  
المصطفی ﷺ

## سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این‌رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) می‌باشد.

«جامعة المصطفیٰ علیه السلام العالمیة» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ علیه السلام» را تأسیس کرده است.

در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ علیه السلام

## پیش‌گفتار

جامعه دینی در گذر تاریخ گرفتار جاهلان مقدسی بوده که با افراط و تفریط، گمراه شدن از معارف اصیل دینی را برای خود و دیگران به ارمغان آورده‌اند. معارف مهدوی نیز از گزند بدکیشان روزگار در امان نبوده و برداشت‌های ناصواب، گریبان این تفکر اصیل را چنگ زده است. از جمله آسیب‌های به کمین نشسته در مباحث موعودباوری، نیرنگ و حيله‌های مدعیان دروغین می‌باشد که از بستر جهل توأم با محبت جامعه منتظر، سوء استفاده نموده و همچون شیطان بر سر راه لشکر خدا قرار می‌گیرند. در این زمان است که عالمان دینی و پاسبانان شریعت باید ورود نموده و مرتع شیطان را ویران کنند. یکی از باغیان و طاغیان دین در این دوره، احمد اسماعیل بصری ملقب به «احمد الحسن» می‌باشد که با دروغ‌های خود ادعای یمانیت و جان‌شینی حضرت مهدی علیه السلام را نموده و تبلیغاتش در مناطق مختلف در حال رواج و گسترش است. این گروهک که به یقین دست پرورده استعمار فرهنگی است، می‌کوشد تا در موقعیت حساس کنونی که شیعیان و بلکه مسلمانان نیاز به وحدتی بیش از گذشته دارند، شکافی در میان آنان پدید آورده و راه نیمه‌تمام گروه‌های تکفیری وهابی را کامل کند.

گروه علمی مهدویت در پژوهشکده علوم اسلامی پژوهشگاه بین‌المللی جامعه المصطفی العالمیه علیه السلام بنا بر رسالت جهانی خود لازم دانست تا به این

مهم ورود نموده و راهی دیگر در شناخت و نقد این گروهک به جامعه منتظر جهانی ارائه دهد. از این روی طرحی با عنوان «معیارهای شناسایی مهدی موعود علیه السلام و تمایز آن از مدعیان دروغین» به تصویب رسید.

در این طرح به این مهم پرداخته شد که امامت حق کیست و چگونه می توان او را تشخیص داد؟ از این روی اهل بیت علیهم السلام راه های شناخت حجت خدا و محدوده و روش به کارگیری را مشخص کرده و ابزاری را برای تشخیص در اختیار شیعیان قرار می دادند. این مهم حتی در میان برخی عالمان اهل سنت مطرح بوده و نویسندگانی مانند «متقی هندی» در کتاب *البرهان*، کوشیده اند تا با بهره گیری از منابع روایی خود چگونگی تشخیص مدعی حقیقی از دروغین را بازگو کنند.

در دوران غیبت که دسترسی به امام معصوم علیه السلام برای همگان میسر نیست و گاهی مدعیان دروغینی در جامعه پیدا می شوند، فهم معیارهای تشخیص حجت الهی، ضرورتی دوجندان می یابد؛ چراکه از طرفی آشنایی عموم مردم با مباحث روایی و روش های شناخت حجت الهی پایین بوده و از سوی دیگر مدعیان دروغین و طرفداران زیرک ۴ پو خدعه گرشان، توانسته اند با بهره گیری از روش های جعل، تقطیع و تحریف روایات، به القای ادعای خود بپردازند. وجود منبعی جامع و کاربردی در معرفی روش ها و معیارهای شناخت حجت الهی مانند: وصیت امام پیشین، علم، عصمت و دیگر ویژگی های شخصی و شخصیتی، راه را بر مدعیان بسته و کار آنها را مشکل خواهد نمود.

در این پژوهش، به چهارده معیار اشاره شده و پس از تبیین آنها، به میزان کار آمدی و چگونگی به کارگیری آنها در شناخت امام حق از مدعی باطل، و سپس در بخش دیگر، به شناخت معیار نماهایی مانند خواب، نشانه های ظهور و استخاره پرداخته شده است. در ضمن، پس از تبیین معیارها و روش کار آیی آن در شناخت مدعیان، به دست آمد که هر یک از آنان اگر چه شرط لازم می باشند، اما شرط کافی نبوده و باید تمامی معیارها در کنار یکدیگر قرار گیرند.

اینک قسمتی از این طرح با عنوان: «وصیت در امامت؛ تبیین، تحلیل و نقد دیدگاه مدعی یمانی معاصر»، در اختیار محققان و منتظران حضرت مهدی علیه السلام قرار می‌گیرد. این اثر که توسط فاضل ارجمند حجت الاسلام آقای محمد شهبازیان به سرانجام رسید، بر آن است تا پس از واکاوی معنای وصیت و چگونگی کارآیی آن در شناخت حجت الهی، به نقد دیدگاه احمد اسماعیل بصری (مدعی یمانی معاصر) پردازد.

پژوهشکده علوم اسلامی ضمن تقدیر از تلاش ایشان در تدوین این اثر، از عنایت ریاست محترم پژوهشگاه المصطفی صلی الله علیه و آله، حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر حسین متقی، مدیر محترم گروه مهدویت حجت الاسلام والمسلمین آقای دکتر مهدی یوسفیان، و ارزیابان علمی اثر حجج اسلام جناب آقای دکتر جواد جعفری و جنای آقای دکتر نصرت الله آیتی، و نیز از همکاری بخش‌های مختلف جامعه المصطفی صلی الله علیه و آله که امکان چاپ و نشر این پژوهش را در قالب کتاب فراهم کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌کند.

پژوهشکده علوم اسلامی

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صلی الله علیه و آله





## فهرست

مقدمه	۱۱
۱. جایگاه وصیت در شناخت حجت الهی	۱۵
گفتار یکم: مفهوم شناسی و ضرورت	۱۵
۱. مفهوم شناسی وصیت	۱۵
۲. ضرورت وصیت در اسلام	۱۶
گفتار دوم: وصیت مکتوب و نازل شده از آسمان	۲۲
۱. مراد از وصیت مکتوب	۲۲
۲. زمان نزول مکتوب	۲۸
الف) زمان وفات حضرت محمد ﷺ	۲۹
ب) قبل از زمان وفات ایشان	۳۶
۳. نگارش مکتوب آسمانی توسط حضرت علی <small>علیه السلام</small> و زمان آن	۳۷
۴. محتوای وصیت نازله	۴۰
۵. عدم اعتبار صحیفه نازله با هفت مهر	۴۱
۶. عدم همسانی لوح حضرت زهرا <small>علیها السلام</small> با وصیت مکتوب	۴۳
جمع بندی	۴۴
گفتار سوم: وصیت آشکار	۴۵
۱. مراد از وصیت آشکار	۴۶
۲. اقسام وصیت آشکار	۵۱
الف) وصیت آشکار مکتوب	۵۱
ب) وصیت آشکار شفاهی	۵۴

۵۷	۲. چگونگی به‌کارگیری وصیت در شناخت مدعیان .....
۶۰	گفتار یکم: کارآمدی وصیت در نقد فرقه‌های گذشته .....
۶۴	گفتار دوم: نقدهایی بر دیدگاه مدعی یمانی معاصر (احمد اسماعیل بصری) پیرامون گزارش شیخ طوسی .....
۶۴	۱. تبیین دیدگاه و استدلال مدعی یمانی .....
۷۰	۲. نقد و تحلیل دیدگاه مدعی یمانی .....
۷۰	الف) عدم شهرت و اعتنا در منابع متقدم .....
۷۰	ب) ضعف سند .....
۷۲	نکته‌ای در مورد اصالة العدالة .....
۷۹	ج) عدم پذیرش متن توسط شیخ طوسی .....
۸۰	د) عدم تواتر گزارش یاد شده .....
۸۱	یکم. شرایط ناقلان خبر متواتر .....
۸۲	دوم. اقسام تواتر .....
۸۲	سوم. تواتر لفظی .....
۸۲	چهارم. تواتر معنوی .....
۸۴	پنجم. اشکال .....
۸۷	ه) تعارض با مبنای شیعه .....
۸۸	و) نگارش وصیت در روز پنج‌شنبه .....
۹۲	نقدی بر سخن ناظم العقیلی .....
۹۴	ز) تعارض درونی متن .....
۹۵	ح) استناد به وصیت قبل از ادعای احمد اسماعیل (پیوست) .....
۱۱۱	ط) عدم دلالت آیه بر مدعای احمد اسماعیل .....
۱۱۷	ی) تحلیلی بر احتجاج امام رضا <small>علیه السلام</small> .....
۱۲۰	ک) عدم دلالت فرزند بی‌واسطه به احمد اسماعیل .....
۱۲۵	ل) عدم دلالت وصیت آشکار بر احمد اسماعیل .....
۱۲۵	دو نکته مهم .....
۱۳۰	نتیجه .....
۱۳۱	پیوست .....
۱۳۷	کتابنامه .....

## مقدمه

با توجه به روایات ائمه علیهم السلام، وصیت رسول خدا صلی الله علیه و آله یکی از راه‌های اثبات امامت می‌باشد. و این وصیت در منابع شیعه به دوازده نفر اشاره دارد که اولین آنها حضرت علی علیه السلام و آخرین آنها حضرت مهدی علیه السلام است. همچنین وصیت مورد استفاده در اثبات امامت به دو قسم مکتوب و آشکار در روایات تقسیم شده و برای هر یک ویژگی‌هایی ذکر گردیده است.

مراد از وصیت مکتوب این است که در زمان حیات حضرت محمد صلی الله علیه و آله، خدای متعال مکتوبی را با دوازده خاتم، توسط جبرئیل برای ایشان ارسال کرده و نام ائمه دوازده‌گانه و دستورات عمل زندگی هر امامی را بیان نموده است.

مراد از وصیت آشکار نیز بیان نام وکیل امام قبل و وکالت او در مورد امور دنیوی پس از شهادت آن امام می‌باشد. شیعیان این راهی را برای تشخیص حجت الهی بعدی می‌دانستند و چون مشخص نمودن وصی از اموری است که هر مسلمانی، اعم از شیعه و سنی انجام می‌دهد، نیاز به تقیه نبوده و آن را آشکار و علنی می‌کردند؛ به گونه‌ای که تمام مردم شهر و نزدیکان امام می‌دانستند چه کسی امور کفن، دفن و اموال او را به عهده دارد. در مواردی نیز که امام به چند نفر از افراد وصیت می‌نمود به گونه‌ای بیان می‌کرد که تشخیص آن برای شیعیان مشکل نباشد.

در گذشته و امروز، مدعیانی را می‌یابیم که برای اثبات امامت خود به وصیت امام قبل استناد نموده‌اند تا بتوانند خود را وصی امام معرفی کرده و جامعه شیعی را به تبعیت از خود مجاب نمایند.

یکی از مستندات این موضوع، روایتی از شیخ طوسی با عنوان وصیت حضرت محمد ﷺ به حضرت علی عليه السلام در شب وفات می باشد که در آن به این سخن اشاره شده است که پس از وفات حضرت مهدی عليه السلام حکومت به دست فرزند ایشان به نام احمد قرار می گیرد. بزرگان شیعه به طور مفصل در مورد این روایت بحث کرده و در مقام نقد آن و عدم اعتبارش دلایلی را مطرح کرده اند که می توان به کتاب *مختصر بصائر الدرجات*، حسن بن سلیمان حلی (قرن هشتم)<sup>۱</sup>، *الصرط المستقیم*، عاملی نباطی (۸۷۷ق)<sup>۲</sup>، *الایقظ والفوائد الطوسیه*، شیخ حر عاملی (۱۱۰۴ق)<sup>۳</sup>، *بحار الأنوار*، علامه مجلسی<sup>۴</sup> و *الرد القاصم*، شیخ علی آل محسن<sup>۵</sup>، *المهدویة الخاتمة*، سید ضیاء الخباز<sup>۶</sup> و *راه و بیراهه*، نصرت الله آیتی<sup>۷</sup> اشاره نمود. اما مدعیانی یافت می شوند که ادعای وصیت داشته و وصیت حضرت محمد ﷺ به آمدن فرزندش مهدی عليه السلام را به عنوان نمونه ای از ادله خود نام برده و از برخی عبارات های مبهم در روایات سوء استفاده نموده اند. برای نمونه: گروهی تازه تأسیس که متعلق به نام با عنوان احمد اسماعیل، معروف به احمد الحسن<sup>۸</sup> می باشد. وی تلاش نموده است تا خود را مصداق «احمد»

۱. *بصائر مختصر البصائر*، ص ۱۴۳ و ۴۹۲. حسن بن سلیمان با تأکید بر رجعت ائمه عليهم السلام و این که مهدیون را با توجه به روایت شیخ صدوق، امام نمی داند، این روایت شیخ طوسی را نمی پذیرد.

۲. *الصرط المستقیم*، ج ۲، ص ۱۵۲

۳. *الفوائد الطوسیه*، ص ۱۱۵، *الایقظ*، ص ۴۰۱

۴. *بحار الأنوار*، ج ۵۳، ص ۱۴۸. هذه الأخبار مخالفة للمشهور.

۵. *الرد القاصم*، ص ۲۸

۶. *المهدویة الخاتمة*، ج ۲، ص ۷.

۷. *راه و بیراهه*، ص ۷۰.

۸. احمد بن اسماعیل، در سال ۱۹۷۰م (۱۳۴۹ش)، در شهر بصره عراق متولد و زندگی کرده و تحصیلاتش را تا لیسانس و اخذ مدرک مهندسی معماری ادامه داده است. ادعا دارد که در اواخر سال ۱۹۹۹م (۱۳۷۸ش) و در ۲۹ سالگی، به نجف هجرت کرده و گمان نمود روش

معرفی کند که در وصیت رسول خدا ﷺ ذکر شده است. به عبارت دیگر: خود را یکی از ائمه شیعه معرفی نماید. این جریان ادعا دارد که این مکتوب از حضرت محمد ﷺ در شب رحلت ایشان بیان شده و در آن به جزا اشاره به دوازده امام، به دوازده مهدی نیز اشاره شده است. اولین این مهدیون فرزند امام زمان ﷺ با عنوان احمد می باشد و به تبع، مراد از احمد همان احمد اسماعیل از بصره می باشد.

در نقد ادعاهای احمد اسماعیل بصری و معرفی گروهک یمانی در عراق، کتاب‌هایی نگاشته شده که از جمله می توان به کتب عربی: *دجال البصرة*، شیخ علی کورانی؛ *الیمانی*، شیخ علی آل محسن؛ *المهدویة الخاتمة*، سید ضیاء الخباز؛ *دعوة احمد الحسن بین الحق والباطل* با عنوان *مستعار طالب الحق*، و کتاب‌های فارسی: *راه و بیراهه*، نصرت الله آیتی؛ *از تبار دجال*، نصرت الله آیتی؛ *ره افسانه*، محمد شهبازیان؛ *رهنمای کور*، محمد شهبازیان؛ *خواب پریشان*، محمد شهبازیان اشاره نمود.

در این رساله تلاش نموده‌ایم تا پس از تحلیل معنای وصیت، اثبات نماییم که گزارش شیخ طوسی هیچ کدام از اقسام وصیت مکتوب و یا آشکار نبوده و با توجه به ضعف سند و عدم اعتبار محتوای آن، نمی تواند دلیلی بر اثبات ادعای احمد اسماعیل باشد. اگر چه پیش از این، کتاب‌هایی مانند *الرد القاصم*، شیخ علی آل محسن در نقد حدیث وصیت شیخ طوسی، به عربی نگارش شده است، اما با توجه به نیاز کتابی در این زمینه به زبان فارسی، پرداختن به

تدریس در حوزه علمیه دارای خلل علمی است. او طی سال‌های حضورش در نجف، با حوزه در تماس بوده، اما در آن تحصیل نمی کرد. به زعم یارانش در سال ۲۰۰۲ میلادی (۱۳۸۱ ش) و (به ادعای خودش) پس از دیدن حضرت مهدی ﷺ در روپا و خواب‌های متعدد، به اصلاح امور پرداخته است.

برای تحلیل دیدگاه‌ها و انحرافات او، ن. ک. ره *افسانه*، محمد شهبازیان، رهنمای کور، محمد شهبازیان؛ *از تبار دجال*، نصرت الله آیتی.

ادعاهای جدیدتری از جریان یمانی، اضافه نمودن برخی اشکالات، به ویژه مطرح نمودن استناد یکی دیگر از مدعیان به نام علیرضا پیغان به حدیث وصیت حدود دوسال قبل از احمد اسماعیل، موجب گردید که به نگارش این رساله اقدام نماییم.

لازم به ذکر است که این رساله قسمتی از طرح این جانب است که در گروه مهدویت پژوهشگاه بین المللی المصطفی ﷺ به اتمام رسیده و محتوای آن بررسی معیارهای تشخیص حجت الهی از مدعیان دروغین می باشد.

در پایان لازم می دانم از تمامی عزیزانی که در به ثمر رسیدن این اثر نقش مؤثر داشته اند، به ویژه از ریاست محترم پژوهشگاه بین المللی المصطفی ﷺ حجت الاسلام دکتر متقی و ریاست محترم پژوهشکده علوم اسلامی حجت الاسلام دکتر رضانژاد و ارزیابان محترم، تشکر نمایم.

قم مقدسه

مرداد ۱۳۹۵ خورشیدی

محمد شهبازیان

[tarid@chmail.ir](mailto:tarid@chmail.ir)